

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

IIDA VAHTOKARI

Opiskelijan perehdytysopas

Psykososiaalisten laitospalveluiden
opiskelijanopas

SOSIAALI ALAN TUTKINTO-OHJELMA 2022

Tekijä(t) Vahtokari, Iida	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä elokuu 2022
	Sivumäärä 19	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi Opiskelijan perehdytysopas, psykososiaalisten laitospalveluiden opiskelijanopas		
Tutkinto-ohjelma Sosionomi		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Porin psykososiaalisten laitospalveluiden, katkaisuhuoltoaseman ja kuntoutumisyksikön kanssa. Opinnäyte toteutettiin toiminnallisena kehittämistyönä, johon kuului opiskelijan perehdytysoppaan tekeminen. Opiskelijanoppaan tekemisen tarkoituksena on lisätä opiskelijoiden tietoutta katkaisuhuoltoaseman ja kuntoutumisyksikön toiminnasta, säännöistä, työmenetelmistä sekä muusta työhön kuuluvista asioista. Oppaan avulla pyritään vähentämään työntekijöiden työaika, jota perehdyttämiseen menee sekä helpottamaan opiskelijoiden oppimista uuden työn äärellä.</p> <p>Opinnäytetyön toiminnallinen kehittämistyö sisälsi tutustumista olemassa oleviin työntekijöiden perehdytyskansioihin ja opiskelijoiden perehdyttämisessä käytettyihin lomakkeisiin sekä haastattelemalla työntekijöitä, millaisia asioita he kokivat tärkeäksi opiskelijoiden perehdyttämisessä.</p> <p>Opiskelijanoppaassa pyritään tarkastelemaan perehdytystä opiskelijan sekä työntekijän roolista, jotta sitä voi hyödyntää molemmat osapuolet jatkossa. Oppaaseen haluttiin kerätä kaikki tärkeimmät asiat, jotka koskevat työskentelyä katkaisuhuoltoasemalla ja kuntoutumisyksikössä, joiden katsottiin helpottavan opiskelijoiden uuden oppimista ja tutustumista työkohteen käytäntöihin.</p>		

Avainsanat
perehdytys, opiskelija, opas, päihdepalvelut, päihteidenkäyttäjä

Author(s) Vahtokari, Iida	Type of Publication ThesisAMK	Date august 2022
	Number of pages 19	Language of publication: FIN
Title of publication Student's induction guide for psychosocial institutional services		
Degree program Bachelor of social studies, students induction guide for institutional services		

Abstract

The thesis was done in co-operation with the city of Pori, psychosocial institutional services, cutting treatment unit and rehabilitation unit. The thesis was carried out as a functional development work, which included making a students induction guide. There was a need for a new students' induction guide to increase the knowledge of the rules, working methods and other things related to working at cutting treatment unit and rehabilitation unit. With the help of the induction guide, an effort was made to reduce the time employees take when introducing a new student and to help to ease the students learning process.

The functional development work on the thesis included getting to know to all the existing employee's induction guides and to the documents used when introducing a new student. Information was collected also by interviewing employees about the things that they thought was important and relevant when it comes to introducing a new student.

In the student's induction guide, there was an effort to see things both in students and employee's perspective so both can find benefits from using the guide. The pursuit was to collect all the most important things that are essential for working at cutting treatment unit and rehabilitation unit. These things hopefully make the learning of new things and working methods easier.

Keywords

induction, student, guide

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TAVOITTEET JA TARKOITUS	6
3 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TEKEMINEN	7
3.1 Opinnäytetyön ideointi.....	7
3.2 Opinnäytetyön tekeminen	7
4 PÄIHDEONGELMA	8
5 PÄIHDEPALVELUT PORISSA.....	9
5.1 A-klinikka	10
5.2 Helppi.....	10
5.3 Katkaisuhuoltoasema	10
5.4 Kotikatko Klaari.....	11
6 PEREHDYTTÄMINEN	11
6.1 Perehdytyksen osat.....	12
7 OPISKELIJAN PEREHDYTYKSEN	12
7.1 Opiskelijan perehdytyksen kulku.....	13
7.1.1 Perehdyttämisen suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus.....	15
7.1.2 Työnlomassa perehdyttäminen	16
7.1.3 Hyvän opiskelijan perehdytyksen lopputulema.....	17
7.2 Opiskelijan hyödyt perehdytyksestä	17
8 POHDINTA	18
8.1 Opinnäytetyön tekeminen	18
8.2 Pohdintaa työn kehittämisestä.....	19
8.3 Loppu mietteet	19

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda katkaisuhuitoasemalle tuleville opiskelijoille perehdytysopas, jota myös työntekijät voivat käyttää työvälineenä opiskelijoiden ohjauksessa. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tilaajalle toimiva ja käytännönläheinen perehdytysopas opiskelijoille, jotka aloittavat työharjoittelun katkaisuhuitoasemalla. Idea opinnäytetyölle nousi omasta kokemuksesta työharjoittelun aikana ja havaitusta tarpeesta.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan perehdyttämisen etuja opiskelijoiden näkökulmasta ja sitä, millaisista asioista perehdytys koostuu, jotta se olisi onnistunut. Lisäksi opinnäytetyössä kerrotaan katkaisuhuitoasemasta sekä sen yhteydessä toimivasta kuntoutumisyksiköstä.

Opiskelijoiden perehdytys on tärkeä osa onnistunutta työharjoittelua ja sitä tulisi ennalta suunnitella, jotta toteutus olisi johdonmukaista ja onnistunut. Tähän tulisi varata riittävästi aikaa perustehtävien ulkopuolelta. Perehdytysprosessia suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon jokaisen yksikölliset oppimisvaikeudet ja aikaisempi kokemus.

(Kupias & Peltola, 2009, s. 87-88; Surakka, 2009, s. 57.)

2 TAVOITTEET JA TARKOITUS

Tavoitteena tällä opinnäytetyöllä on selkeyttää opiskelijoidenohjausta ja vähentää niin työntekijöiden, kuin työharjoitteluun tulevien opiskelijoiden stressiä. Opinnäytetyössä kerrotaan tämän lisäksi katkaisuhuitoaseman ja kuntoutumisyksikön tarkoituksesta ja sen toiminnasta. Akuuttien tilanteiden ja vaihtuvien asiakkaiden johdosta perehdyttämiseen käytettävää aikaa voi joskus olla rajallisesti. Uuden opiskelijan, niin kuin työntekijänkin, perehdyttämiseen tarvitaan aikaa ja siksi tämä opas on luotu, tarkoituksena edesauttaa tutustumista kohteen sääntöihin ja toimintamalleihin.

Onnistunut opiskelijanohjauskokemus tarkoittaa sitä, että ilmapiiri kohteessa on positiivinen ja kannusta sekä oppimiseen kannustava. Oppimiskokemus on jokaisella henkilökohtainen ja siksi ohjaajan rooli on äärimmäisen tärkeä, jotta opiskelija saa kokemuksen onnistuneesta työharjoittelusta. Ohjaavan työntekijän ja opiskelijan välillä olisi tärkeää olla avoin vuorovaikutussuhde, joka kannustaa ja opastaa opiskelijaa tämän työharjoittelun varrella. Tämän opiskelijanoppaan avulla työntekijä osaa ohjata opiskelijaa ja ymmärtää, mitkä asiat ovat opiskelijalle tärkeitä oppimisen näkökulmasta sekä osaa ohjata opiskelijaa etsimään itsenäisesti tietoa oppaasta.

3 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TEKEMINEN

3.1 Opinnäytetyön ideointi

Idea toiminnalliseen opinnäytetyöhön nousi omista kokemuksista sekä havaitusta tarpeesta. Itseäni on aina kiinnostanut päihde- ja mielenterveystyö, joten oli luonnollista valita tämä polku opinnäytetyölleni. Vietin itse 10 viikon pituisen työharjoittelujakson katkaisuhuoltoasemalla, jonka aikana huomasin, että opiskelijoille tarkoitettua perehdytysopasta ei ole olemassa. Työntekijöiden perehdytysopas sisälsi paljon sellaisia asioita, jotka eivät ole opiskelijan näkökulmasta relevantteja ja sieltä oli haastavaa löytää tietoa juuri tiettyihin asioihin. Ajatus lähti kehittymään ja lopulta pohdin, olisiko minun ollut helpompi ymmärtää tiettyjä toimintamalleja ja talon sääntöjä, jos minulla olisi ollut opas, josta tarkastaa näitä asioita. Työntekijät ovat aina läsnä ja heiltä voi kysyä tarvittaessa tarkennuksia, mutta mielestäni olisi helpompaa etsiä tietoa itse jostain ja näin säästää työntekijöiden aikaa ja vaivaa. Mielessäni oli myös oman oppimiskokemuksen vahvistaminen luetun tiedon kautta, jota voidaan hyödyntää käytäntöön, kun ohjeita on luettu jo etukäteen.

3.2 Opinnäytetyön tekeminen

Itse opinnäytetyön tekeminen alkoi tiedonkeruulla. Haastattelin työntekijöitä asioista, joita he kokivat tärkeiksi opiskelijoiden perehdytyksessä ja millaisia asioita he halusivat korostaa opiskelijoiden oppimiskokemuksen näkökulmasta. Tutkin paljon

työntekijöiden omaa perehdytysopasta sekä muita vanhoja tehtyjä perehdytysmuistioita ja muistilistoja. Eniten sain tietoa oman kokemuksen kautta siitä, millaisia asioita halusin oppaaseen lisätä. Sain kesätyöpaikan katkaisuhuoltoasemalta, jonka aikana sain lisää arvokasta tietoa ja ymmärrystä siitä, mihin asioihin halusin kiinnittää erityistä huomiota. Pohdin opasta myös siitä näkökulmasta, että mihin haasteisiin olen työntekijänä törmännyt työssä ja voisivatko he samat haasteet näkyä samalla opiskelijan roolissa oleville henkilöille.

Luin paljon erilaisia artikkeleita ja kirjasia päihdeongelmista sekä niiden synnystä. Halusin saada kokonaisvaltaista ymmärrystä päihdeongelmasta ja ihmisistä, joilla on päihdeongelmia. Kävin paljon keskusteluita asiakkaiden kanssa, joilta sain äärimmäisen arvokasta tietoa ja ymmärrystä päihdeongelmaisen näkökulmasta heidän omasta elämäntilanteestaan, asioista, jotka ovat johtaneet heidät käyttämään päihteitä ja motiiveja raitistumiseen. Mielestäni asiakkaiden kanssa käydyt keskustelut avasivat päihteidenkäyttäjien maailmaa jopa enemmän, kuin mistään luettu tieto.

Opinnäytetyöni pääsi aluilleen heti työharjoittelujakson loputtua, mutta koska opintoihini kuului vielä yksi pitkä työharjoittelu ja tein samalla töitä, jäi opinnäytetyö hetkeksi tauolle. Uutta intoa ja inspiraatiota sain kesätyöni ansiosta, jolloin pääsin sisään takaisin päihdetyön maailmaan. Itse opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen prosessi, jonka aikana opin paljon uutta tietoa päihteistä, niiden käyttäjistä sekä itsestäni ja muutoksia omissa asenteissa ja näkemyksissä. Koen, että tämän opinnäytetyön ja koetun työn johdosta osaan ehkä paremmin tunnistaa ja kohdata päihdeongelmaisia ihmisiä tulevaisuudessa sekä kohdella heitä paremmin asianmukaisesti.

4 PÄIHDEONGELMA

Päihdeongelmalla tarkoitetaan alkoholin ja muiden keskushermostoon vaikuttavien aineiden, kuten huumausaineiden ja ilman lääkärin ohjetta käytettyjen rauhoittavien lääkkeiden väärinkäyttöä. Päihteiden ongelmakäyttö voi olla tapa yrittää selviytyä muista elämän ongelma-alueista/mielenterveysongelmista tai se voi esiintyä itsenäisenä riippuvuusongelmana. Päihteiden ongelmakäyttö aiheuttaa usein mieliala- ja ahdistusoireita. Lisäksi se tuo herkästi ongelmia sosiaaliseen elämään ja heikentää

työ- ja toimintakykyä. Pitkäaikainen ongelmakäyttö lisää myös vaaraa sairastua vakavaan ruumiilliseen sairauteen, kuten hermorappeumaan, haimatulehdukseen, erilaisiin syöpiin ja tartuntatauteihin. (Mielenterveystalo, n.d.)

Päihteidenkäyttö on yhteiskunnallisesti merkittävä terveydellinen, sosiaalinen ja taloudellinen ongelma. Yksilölle ja hänen läheisilleen riippuvuustasoinen päihteidenkäyttö voi olla vaikea sairaus, jonka vaikutukset ulottuvat monille elämänoille. (Lääkäriliitto, n.d.) Jotta päihdeongelmaa voidaan hoitaa oikeanlaisesti, vaatii se asenteellisesti päihteidenkäytön selvittämistä, havaittuihin ongelmiin puuttumista sekä hoitoa, jossa ihminen kohdataan ihmisenä ilman ennakkokäsityksiä ja -luuloja. Nykyisin ymmärretään jo, että päihderiippuvuus on neurobiologinen sairaus.

Päihdeongelmaa pidetään useasti itseaiheutettuna samalla, kun esimerkiksi diabetesta, ylipainoa tai vaikka urheiluvammoja taas ei. Päihdepotilaat jäävät edelleen vaille hoitoa siihen liittyvän häpeän, leimautumisen pelon, heikentyneen toimintakyvyn ja hallitsemattoman riippuvuuskäyttäytymisen vuoksi. (Lääkäriliitto, 2020.)

Valtaosa suomalaisista käyttää päihteitä, kuten alkoholia, joten päihteisiin liittyvien ongelmien varhainen tunnistaminen ja hoito ovat keskeisiä keinoja päihteistä aiheutuvien haittojen minimoimiseksi (THL, n.d.).

5 PÄIHDEPALVELUT PORISSA

Porin kaupunki tarjoaa erilaisia päihdepalveluita. Tällaisia ovat A-klinikka, katkaisuhoido, kotikatko-klaari, ympärivuorokautinen päihdekuntoutus, päihdekuntoutuskurssi ja helppi. Palvelut ovat tarkoitettu päihteiden ongelmakäyttäjille ja heidän läheisilleen tarjoten tukea, apua, hoitoa ja kuntoutusta. (Porin kaupunki, n.d.a.) Päihdepalveluita voidaan toteuttaa avo- tai laitospalveluina, lääkkeellisinä tai lääkkeettöminä.

5.1 A-klinikka

A-klinikalla tarjotaan asiantuntija-apua päihteidenkäyttäjille, peliongelmaisille sekä muille riippuvuuksista kärsiville ja heidän läheisilleen. A-klinikan tavoitteena on saada katkaistua akuuttia päihdekierrettä, lievittää pitkäaikaisvaikutuksia, vähentää yleisesti päihteiden käyttöä ja tukea lopettamista sekä raittiutta. Käynnit A-klinikalla ovat maksuttomia sekä luottamuksellisia ja käynnille voi tulla ilman lääkärin lähetettä. (Nuokka, 2021.)

A-klinikalla toteutetaan avokatkaisua, vieroitushoitoa ja keskusteluterapiaa. Työmuotoina ovat yksilöhoito, pari-, perhe- ja ryhmähoito esimerkiksi vertaistuki- ja akupunktiorhytmät. A-klinikalla toteutetaan myös opiaattikorvaushoitoa, ajoterveysseurantaa sekä työpaikoilta hoitoon ohjattujen hoitoa. (Porin kaupunki, n.d.b.)

5.2 Helppi

Helppi toimii suonensisäisten huumeiden käyttäjien matalan kynnyksen paikkana, jossa asiakkaat asioivat nimimerkillä. Helppi toimii Sininauha ry:n ensisuojan tiloissa tiistaisin ja torstaisin kello 14-16. Helpissä tarjotaan asiakkaille muun muassa terveysneuvontaa ja ohjausta sekä mahdollisuuden vaihtaa käytetyt likaiset käyttövälaineet puhtaisiin. Tavoitteena Helpin toiminnalla on päihteistä ja niiden käytöstä aiheutuvien haittojen ja tartuntatautien vähentäminen sekä käyttäjien syrjäytymisen ehkäiseminen.

Samalla pyritään luomaan kontakteja ylläpitämään niitä. (Porin kaupunki, n.d.c.)

5.3 Katkaisuhuoltoasema

Porin katkaisuhuoltoasema tarjoaa lyhytaikaista akuuttihoitoa alkoholin- ja huumeidenkäyttäjille, jonka tarkoituksena on katkaista henkilön päihteidenkäyttö. Tavoitteena katkaisuhoidolla on, että henkilön päihdekierre katkeaa ja tämän psyykinen ja fyysinen tilanne parantuisi. Katkaisuhoidossa henkilölle suunnitellaan jatkohoitoa ja ohjataan oikeanmukaisen avunpiiriin. (Porin kaupunki, n.d.d.) Yleisimmin akuutti katkaisuhuolto kestää alkoholin ongelmakäyttäjillä neljästä seitsemään vuorokauteen. Huumeidenkäyttäjien katkaisuhuolto voi kestää neljästä

viikosta jopa pariin kuukauteen, riippuen asiakkaan fyysisestä ja psyykkisestä kunnosta. Huumeidenkäyttäjille tarjotaan katkaisuhuoltoasemalla myös katkaisuhoidon lisäksi oheiskäytön lopetukseen tukea.

5.4 Kotikatko Klaari

Kotikatko Klaari on matalan kynnyksen hoitomalli, jossa tukea alkoasiakkaan päihdekierteen katkaisuun annetaan asiakkaan kotiin tehtävien käyntien muodossa. Kotikatko on tarkoitettu asiakkaille, jotka haluavat katkaista päihteidenkäytön ja jotka ovat motivoituneita lopettamaan alkoholin käytön. Edellytyksenä tälle on, että asiakas on kykenevä omatoimisesti kuntoutumaan. Asiakkaalla tulee olla myös jokin syy, joka estää laitoshoidon toteutumisen tai asiakas ei tarvitse sitä. Klaari-palveluiden piiriin pääsee ottamalla yhteyttä laitospalveluihin, jossa tehdään tilannekartoitus, jonka jälkeen suoritetaan arviointikäynti asiakkaan luona. Tapaamisen aikana tehdään suunnitelma mahdollisista jatkokäynneistä tai ohjataan asiakas muihin palveluihin. (Porin kaupunki, n.d.d.)

6 PEREHDYTTÄMINEN

Perehdyttämisellä tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joiden avulla uusi työntekijä oppii tuntemaan työnsä ja siihen liittyvät odotukset, työpaikan ja sen tavat sekä työyhteisönsä ihmiset ja tavoitteet. Hyvä perehdyttämisohjelma sisältää sekä yleisperehdyttämisen työyksikköön että konkreettisiin työtehtäviin perehdyttämisen (STM, 2009 s. 65). Perehdytys on yksi osa työturvallisuutta ja laadukasta toimintaa sekä työssä viihtyvyyttä. Työsopimislaisissa työnantajan velvollisuudeksi katsotaan työntekijän riittävä opastus ja ohjaus. ”Työnantajan on huolehdittava siitä, että työntekijä voi suoriutua työstään myös yrityksen toimintaa, tehtävää työtä tai työmenetelmiä muuttaessa tai kehitettäessä.” (Työsuojelulaki, 55/2001: 2 luku, 1§.)

6.1 Perehdytyksen osat

Perehdyttäminen on pitkä prosessi ja sen muodostaa seuraavat kohdat: perehdyttämisen suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus, selkeä perehdyttämistyön- ja vastuiden jako, toimiva vuorovaikutus osallisten kesken sekä verkostoituminen, kannustus ja tuki perehdytettävälle ja lopuksi perehdyttämisen seuranta ja arviointi.

Onnistuneen perehdytyksen lähtökohtana on riittävät resurssit, aika ja kattava työyksikkökohtainen perehdytysmateriaali. Tämän lisäksi työturvallisuuslaissa on kohta, joka velvoittaa työnantajan järjestämään työntekijälle riittävän perehdyttämisen;

”työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden tai työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista.” (Työturvallisuuslaki 738/2002: 14§ 1 mom.)

Lähtökohtaisesti perehdyttäminen on tärkeimpiä työpaikan koulutuksista. Hyvän ja onnistuneen perehdyttämisen avulla voidaan lisätä työmotivaatiota, työn tuloksellisuutta sekä kasvattaa työhyvinvointia ja työturvallisuutta.

7 OPISKELIJAN PEREHDYTYKS

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutustua opiskelijoiden perehdyttämiseen. Seuraavaksi avaan opiskelijoiden perehdytystä, sen prosessia ja kulkua omien näkemysten, kokemusten ja lukemani tiedon sekä laatimani oppaan pohjalta.

Perehdyttäminen on kokonaisuudessaan pitkä prosessi ja usein työharjoittelut ovat muutaman viikon tai kuukauden mittaisia. Tällaisen lyhyen jakson aikana ei välttämättä kerkeä aina tuomaan esille kaikkia asioita ja on myös otettava huomioon se, että kaikki työntekijöiden perehdytystä koskevat asiat eivät välttämättä ole relevantteja opiskelijoille heidän harjoittelunsa kannalta. Työntekijöiden on hyvä ymmärtää, mitkä osat opiskelijoiden perehdytystä ovat keskeisimpiä opiskelijan

työharjoittelun kannalta ottaa huomioon onnistuneen kokemuksen luomiseksi ja mitkä ovat sellaisia asioita, jotka voi suosiolla jättää sivummalle. Opiskelijoiden työharjoitteluiden tavoitteet ja tarkoitukset ovat erilaiset, joten on tärkeää tarkastella aina jokaisen uuden opiskelijan kohdalle heidän henkilökohtaisten tavoitteiden mukainen suunnitelma.

7.1 Opiskelijan perehdytyksen kulku

Opiskelijan perehdytyksen alkuvaiheessa valitaan opiskelijalle ohjaava työntekijä, jonka tehtävänä on perehdyttää ja opastaa opiskelijaa tämän harjoittelun aikana. Näin varmistetaan, että opiskelija tietää yhteisön säännöt ja työmenetelmät, jotta voidaan varmistaa ja antaa opiskelijalle mahdollisimman hyvät edellytykset tehdä työtä turvalisesti, terveyttä vaarantamatta ja ohjeita noudattaen. (Peda, n.d.)

Opiskelijan perehdytys lähtee yhteisössä olevien työntekijöiden tunnistamisella. On tarkoituksellista, että opiskelija tietää, ketä kaikkia työyhteisössä on, millaiset roolit heillä on ja mitä työtehtäviä niihin kuuluu. Lähtökohtaisesti opiskelijan on hyvä selvittää oman harjoittelun kannalta tärkeimmät roolit ja niihin kuuluvat keskeisimmät työtehtävät.

Laitospalveluissa työskentelee laitospalveluiden esihenkilö, joka vastaa kokonaisvaltaisesta toiminnasta ja päätöksenteosta, on vastuussa budjetista sekä toiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä. Vastaava sairaanhoitaja on moniammatillisen tiimin toiminnan vastaava, joka jalkautuu kenttä työhön, kuten kotikatko Kloorin toimintaan. Vastaava sairaanhoitaja tekee työvuorotaulukot ja hoitaa sijaisia. Sairaanhoitajat ovat vastuussa lääkehoidosta ja sen toteutumisesta, kuten myös lähihoitajat. Ohjaajat ovat vastuussa asiakkaan sosiaalisen tilanteen kartoittamisesta ja tarvittaessa he tekevät yhteiskunnan tarjoamien tukimuotojen tarpeen arviointeja ja niiden piiriin ohjaamista. Ohjaajat ovat myös vastuussa erilaisten ryhmien ohjauksesta. Laitospalveluissa työskentelee myös yksi sosiaaliterapeutti, jonka tehtävänä on auttaa asiakkaita näiden tarvitsemisissä asioissa. (Agge & Kalliokorpi, 2021.)

Opiskelijan tulee selvittää itselleen, sekä työharjoittelua ohjaavalle henkilölle, mitkä ovat hänen työharjoittelunsa tavoitteet ja millainen tietopohja tällä on jo ennestään tehtävään työhön, jotta opiskelija voisi saada mahdollisimman kokonaisvaltaisen kokemuksen tehdystä työstä.

Opiskelijan kanssa käydään keskustelu siitä, millaisia sääntöjä yhteisössä on, joita työntekijöiden tulee erityisesti noudattaa. On tärkeä muistuttaa esimerkiksi soveliaasta pukeutumisesta työpaikalla ja säännöistä koskien tupakointia. Kun työskennellään päihdeasiakkaiden kanssa, on hyvä muistaa olla itse rauhallinen ja asiallinen, eikä provosoida tai provosoitua asiakkaiden sanoista ja teoista. Saattaa olla, että asiakkaat ovat herkässä mielentilassa, jolloin he saattavat ymmärtää sanottuja asioita väärin ja hermostua pienistäkin asioista, jonka vuoksi on erityisen tärkeää pysyä itse rauhallisena missä tahansa tilanteessa.

Opiskelijalle kerrotaan talon ruokailuajoista ja siihen liittyvistä käytännöistä.

Opiskelijoille tulee kertoa kuntoutumisyksiköstä ja millaista hoitoa siellä annetaan sekä mitkä käytännöt koskevat siellä olevia asiakkaita sekä miten erilaiset hoitosopimukset vaikuttavat asiakkaiden kulkemiseen ja olemiseen laitospalveluissa.

Opiskelijaa otetaan mukaan arjen työskentelyyn ja kerrotaan samalla, miksi asioita tehdään tietyllä tavalla ja esimerkiksi, minkä vuoksi jotkin asiat ovat erityisen tärkeitä tehtävässä työssä. Säännöt ja erilaiset tavat työskennellä tulevat kuitenkin selvemmiiksi käytännön työn yhteydessä.

Opiskelijoille opetetaan kirjaamiskäytäntöjä, jotka ovat yksi työn tärkeimpiä asioita, niin työntekijän, kuin asiakkaiden kannalta. Kirjaaminen auttaa työntekijöitä pysymään ajan tasalla asiakkaiden tilanteesta sekä siitä, millaista lääkitystä asiakkaat ovat saaneet ja jos on jotain sovittuja asioita asiakkaan kohdalla taikka muita huomioita, jotka saattavat jollain tapaa vaikuttaa asiakkaan hoitoon. Kirjaukset ovat myös tuki ja turva työntekijöille, jos tulee ikäviä tilanteita vastaan, kuten uhkaavaa käytöstä. Kun tilanteen kulku on kirjattu asiakkaan tietoihin, voidaan sitä käyttää mahdollisesti jatkossa, jos tilannetta aletaan selvittämään jälkikäteen tai seuraavia hoitajaksoja varten, jotta osataan varautua mahdolliseen häiriökäyttäytymiseen.

7.1.1 Perehdyttämisen suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus

Hyvän ja onnistuneen perehdytyksen pohjana on suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus. Jokaiselle uudelle opiskelijalle olisi hyvä olla vähintään yksi ohjaava työntekijä, joka ohjaa, opastaa ja arvioi lopuksi työharjoittelun. Valittu työntekijä seuraa opiskelijan matkaa työharjoittelun varrella ja tarvittaessa osaa ohjata opiskelijaa tämän harjoitteluun liittyvissä haasteissa sekä on yhteyshenkilönä työpaikan ja koulun välillä. Valitun opiskelijan ohjaajan tehtävänä on myös tukea opiskelijaa tämän työharjoittelun aikana ja varmistaa, että opiskelijalla on turvallinen ja hyvä olla työyksikössä sekä antaa aikaa ja mahdollisuuksia käydä keskusteluita. Uuden työntekijän ja varsinkin uuden opiskelijan on jännittävää tulla uuteen työyhteisöön, ennen kuin pääsee tutustumaan työhön ja työntekijöihin. Tämän vuoksi on tärkeää, että perehdytyksen alusta alkaen annetaan opiskelijalle riittävää sosiaalista tukea. Näin voidaan myös edesauttaa opiskelijan kokemusta siitä, että tämä on tervetullut työyhteisöön.

Työharjoitteluun kuuluu opiskelijoilla erilaisia asioita ja usein jonkinlaisia tavoitteita, jotka tulisi toteutua ja näkyä työharjoittelun aikana. Perehdyttävän työntekijän ja opiskelijan olisi hyvä käydä keskusteluita näistä opiskelijan itselleen asettamista ja koulun puolelta tulevista tavoitteista sekä siitä, miten opiskelija aikoo nämä toteuttaa ja miten niiden toteutumista seurataan. Eri oppilaitoksilla ja koulutuslinjoilla on erilaisia tapoja hoitaa työharjoittelut ja siksi tarvitaan aina keskusteluita opiskelijan työharjoittelun toteutustavoista, jotta voidaan antaa mahdollisimman onnistunut työharjoittelukokemus jokaiselle.

Kun opiskelija on yhdessä ohjaavan työntekijän kanssa keskustellut työharjoittelun tavoitteista ja nämä ovat yhdessä miettineet, miten ne voivat työssä toteutua, on aika siirtyä itse työntoteuttamiseen.

Kaiken perehdyttämisen tavoitteena on:

- Nopeuttaa työn oppimista ja työn aloittamista
- Lisätä työturvallisuutta ja vähentää virheitä
- Vähentää epävarmuutta ja jännitystä
- Lisätä työviihtyvyyttä
- Muodostaa realistinen ja motivoiva kuva työstä

- Selkiyttää työroolit ja tavoitteet
- Parantaa työyhteisön yhteistyötä ja edistää oppimista (Peda, opiskelijan perehdytys)

7.1.2 Työnlomassa perehdyttäminen

Työyksikön tekemästä työstä on hyvä jakaa positiivista mielikuvaa. Tämä luo pohjaa sille, että kun työntekijä kokee työnsä miellyttäväksi, jää myös opiskelijalle positiivinen ajatus työstä. Opiskelijoita, niin kuin uusia työntekijöitäkin perehdyttäessä, on otettava huomioon, että jokainen oppii eri tavalla ja eri tahtiin. On huomionarvoista ymmärtää, missä vaiheessa oppimista opiskelija on ja onko tällä aiempaa kokemusta jo tehtävästä työstä tai vastaavanlaisesta työstä. Ei voida olettaa, että jokainen opiskelija oppii yhtä nopeasti tai vain tarkkailemalla työntekijää. Ohjaavan työntekijän on seurattava opiskelijan kehitystä ja annettava siitä palautetta työharjoittelun varrella.

Ohjaavan työntekijän ja opiskelijan on keskusteltava siitä, millä tavalla opiskelija oppii parhaiten. On tutkittu, että ihmistä 35 % oppii näkemällä, 25 % kuulemalla ja 40 % tekemällä (Ojala 2001, s. 54). Näin voidaan siis olettaa, että kun opiskelija otetaan mukaan työntekemiseen, tälle kerrotaan ja näytetään mitä tehdään, voidaan maksimoida oppimiskokemuksen mahdollisuus. Ohjaavan työntekijän on hyvä antaa välillä palautetta opiskelijalle, jolloin opiskelijalle välittyy heti tietoa siitä, onko tämä onnistunut tekemässään ja mihin tulisi kiinnittää vielä enemmän huomiota. Kun opiskelija pääsee tarpeeksi monta kertaa mukaan erilaisiin työtehtäviin, tämän itsevarmuus kasvaa ja lopulta opiskelija voi suorittaa tälle sopivia työtehtäviä itsenäisesti. Hyvä ohjaava työntekijä voi tehdä havaintoja opiskelijan työstä ja ohjata tätä myös tutustumaan muihin kohteisiin, jotka tekevät yhteistyötä laitospalveluiden kanssa, jotta opiskelija saisi mahdollisimman laajan ymmärryksen tehdystä työstä ja siihen kuuluvista tahoista. Ohjaavan työntekijän on kuitenkin valvottava taustalla ja varmistaa, että kaikki menee niin kuin pitääkin, sillä opiskelija ei ole laillisesti pätevä eikä vastuussa mistään työhön liittyvään.

7.1.3 Hyvän opiskelijan perehdytyksen lopputulema

Opiskelijan perehdyttämisellä lisätään opiskelijoiden mielekkyyttä tulla työharjoitteluun ja mahdollisuuden saada onnistumisenkokemuksia. Jatkuvuutta ajatellen onnistuneen perehdytyksen ja sitä kautta onnistuneen työharjoittelun kautta voidaan saada mahdollisesti tulevaisuuden sijaisia ja työntekijöitä rekrytoitua, kun opiskelijat onnistuvat työharjoittelussaan ja haluavat mahdollisesti palata takaisin. Kun opiskelija kokee onnistuneensa ja saaneensa tarpeeksi rakentava palautetta, itsevarmuus ja luottamus omaan tekemäänsä työhön kasvaa. ”Hyvä perehdytys sitouttaa työntekijöitä tehokkaasti työpaikkaan. Tätä kautta työntekijöiden vaihtuvuus on pienempi ja työntekijät voivat työssään paremmin.” (Aukee & Ruotsalainen, 2020, s. 1.)

7.2 Opiskelijan hyödyt perehdytyksestä

Hyvä opiskelijan perehdytys saa aikaan onnistumisen kokemuksia ja mahdollisesti parhaimmassa tapauksessa se saa opiskelijan palaamaan tekemään sijaisuuksia työharjoittelu paikkaan. Opiskelijat, jotka eivät ole vielä päässeet työelämään ja keräämään kokemuksia ovat haavoittuvassa asemassa, jos kokemus on negatiivinen. Tämä voi saada aikaan tuntemuksen siitä, ettei ole riittävän hyvä työntekijä tai että ei osaa tehdä työtä hyvin, vaikka kysymys ei olisi lainkaan siitä. Hyvän opiskelijan perehdytyksen jälkeen opiskelijan itsevarmuus ja ammatillinen itsevarmuus kasvaa ja luo hyvää pohjaa tuleville työelämän kokemuksille. Hyvän ammatillisen itseluottamuksen johdosta opiskelija uskaltautuu varmemmin lähteä uusiin työharjoitteluihin ja lopulta hakemaan itselleen työtä mahdollisesti samankaltaisesta kohteesta, mitä edeltävä työharjoittelu paikka on ollut.

8 POHDINTA

8.1 Opinnäytetyön tekeminen

Pohtiessani omaa opinnäytetyöni aihetta, ajattelin, että valitsen aiheen, joka tuntuu sellaiselta, että siitä voisi olla oikeasti jotain hyötyä tulevaisuudessa jollekin. Tahdoin myös lähteä ajattelemaan opinnäytetyötä siltä kannalta, että se voisi helpottaa sellaisten opiskelijoiden taakkaa, jotka ovat ujonpuoleisia tai eivät välttämättä muista heti kerrasta kerrottuja asioita. Lähtökohtaisesti halusin tehdä muistilistan kaltaisen perehdytysoppaan, josta olisi helppo lukea ja palauttaa mieleen, miten jokin asia menee yhteisössä, jotta opiskelijoiden ei tarvitsisi kuormittaa työntekijöitä samoilla kysymyksillä ja samalla opiskelijat voisivat itsenäisesti hakea tietoa.

Tarkoituksena oli aluksi tehdä myös lehtinen, joka annettaisiin tuleville opiskelijoille heidän tullessa tutustumaan työkohteeseen. Hautasin idean lehtisen tekemisestä, kun työskentelin itse koko kesän katkaisuhuoltoasemalla. Totesin, että on mahdotonta tiivistää kohteeseen kuuluvia asioita yhteen lehtiseen, josta saisi mitään sellaista tietoa, joka hyödyttäisi tulevaa opiskelijaa millään tavalla. Pohdin pitkään, mitä asioita laittaisin lehtiöön, jotka olisivat tärkeitä, mutta jouduin lopulta toteamaan, että parhaiten työkohteen asioista saa selville tulemalla paikanpäälle ja tekemään työtä. Mietin omaa opiskelijan kokemustani sekä työntekijäkokemusta ja vertailin niitä keskenään. Tulin todenneeksi, että on paljon asioita, joita ymmärsin vasta kun pääsin täysipäiväisen työntekijän rooliin ja itse tekemään käytännön työtä. En voi siis olettaa, että saisin sisällytettyä mitään oikeasti relevanttia pieneen lehtiseen, joka kertoisi tulevalle opiskelijalle mitään sellaista, jota ei jo tietäisi hakiessaan työharjoittelupaikkaa katkaisuhuoltoasemalta. Tulin lopputulemaan lehtisen tekemisen kanssa, että jos henkilö hakee katkaisuhuoltoasemalle, on hänen todennäköisesti oltava selvittänyt jotain etukäteen paikasta ja viimeistään haastattelunaikana tälle tulee tulla tunne, haluaako opiskelija tulla harjoitteluun kohteeseen vai ei. Myös haastattelijalla on oltava vastuu siitä, että jos tälle tulee tunne, että opiskelija ei sovellu harjoitteluun katkaisuhuoltoasemalle, on haastattelijan se sanottava ääneen.

8.2 Pohdintaa työn kehittämisestä

Työskennellessäni katkaisuhuoltoasemalla, törmäsin useasti siihen, että tieto ei välttämättä kulje kovinkaan hyvin työyhteisön sisällä ja tietyn työryhmän tekemiä päätöksiä saatettiin kyseenalaistaa paljonkin. En tarkoita, että ei saisi kyseenalaistaa tehtyjä päätöksiä, mutta mielestäni työryhmän tekemiä päätöksiä tulee kunnioittaa ja ymmärtää, että ne on tehty hetkessä, jolloin on katsottu tarpeelliseksi toimia jollain tavalla tai tehdä jotain erikoisjärjestelyjä. Päätökset ovat kuitenkin työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuuden nimissä tehty tai niiden takana on jokin muu selkeä syy. Olisi toivottavaa nähdä, että työryhmän päätöksiä kunnioitettaisiin enemmän, joka kertoo epäsuorasti työryhmälle osoitetusta luottamuksesta ja ammattitaidosta. Jokainen työntekijä pyrkii tekemään parhaansa ja toivottavaa olisi, että pyrittäisiin näkemään myös toisen tekemien päätöksien motiivit hyvinä ja päätökset siihen hetkeen sopivina.

Uudet sovitut käytännöt kerrotaan usein raporttien yhteydessä, kun vuoro vaihtuu. Käytäntö on toimiva, mutta siinä saattaa tapahtua harmillisen usein ”rikkinäinen puhelin” tapahtuma, jolloin kerrotut asiat muuttavat suusta suuhun kerrottuna hieman muotoaan. Perus asiat tulevat totta kai kerrotuksi ja kaikkien tietoon, mutta jos jotain pieniä muutoksia tapahtuu käytännön työssä, olisi hyvä, että ne olisi kirjattuna johonkin sellaiseen paikkaan, josta jokainen työntekijä ja opiskelija näkisi ne. Joskus pienet muutokset unohtuvat kertoa, jolloin voi tulla epäjohdonmukaisuuksia asiakkaiden ohjauksessa ja ohjeistamisessa. Pääasiassa tiedottaminen ja tiedonjakaminen toimii työyhteisön kesken, mutta varmemmin muutokset tulisivat kaikkien tietoon, jos ne olisi kirjattu jonnekin ilmoitustaulun kaltaiselle alustalle. Työpaikalla on käytössä monia eri ilmoitustauluja, mutta pienet muutokset ja huomiot hukkuisivat taululla olevien lappujen sekaan, jonka vuoksi erillinen paikka näille muutoksille olisi suotavaa. Kahvihuoneessa on fläppi-taulu, johon voisi kirjata mahdolliset tulevat muutokset, sillä jokainen katsoo sitä päivittäin, koska taululle kirjataan päivän ohjelma ja menot.

Muutosten kirjaaminen taululle edesauttaisi opiskelijoiden pysymistä mukana työpaikan menetelmistä, sillä heille ei välttämättä muisteta kertoa muutoksista. Näin

myös opiskelijat sekä mahdolliset sijaiset pysyvät mukana työnteossa ajantasaisien ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti.

Opiskelijoiden perehdytyksessä on yksi tärkeimmistä asioista mielestäni se, että otetaan opiskelija mukaan työhön ja perustellaan, miksi asioita tehdään. On paljon sellaista, jota ”vain tehdään” ilman, että muistetaan sanoa sitä ääneen. Esimerkiksi perustelut sille, miksi kuntoutumisyksikön asiakkaat puhallutetaan aina, kun he ovat käyneet jossain ja tulevat takaisin tai miksi katkaisuhoidon puoleinen tupakkapaikka laitetaan yöksi kiinni ja asiakkaat käyvät kesipihan puolella tupakalla. Perustelemalla toimintoja voidaan opettaa opiskelijalle ymmärrystä, esimerkiksi päihteidenkäyttäjien mahdollisesta epärehellisyydestä, jos tupakkapaikka on auki öisin valvomatta. Moni opiskelijoita ohjaava varmasti muistaa perustella työtehtäviä, mutta toivottavaa olisi, että vielä enemmän selitettäisiin ruohonjuuritasolta, miksi jokin asia tehdään.

8.3 Loppumietteet

Opinnäytetyön tekeminen opetti minulle katkaisuhuoltoaseman työstä paljon enemmän, mitä olisin voinut kuvitella. Selvittäessäni erikäytäntöjä ja lukiessani läpi eri hoitosuunnitelmia sain syvempää ymmärrystä siitä, miksi esimerkiksi tehdään eri sopimuksia eri tilanteissa. Työharjoittelun aikana minulle ei välttämättä auennut aivan kaikki käytännön asiat ja tiettyjen yhteistyökumppaneiden rooli työssä, mutta tämän opinnäytetyön ansiosta pääsin sukeltamaan syvemmälle päihdepuolen työhön ja millaisia palveluita Porissa on tarjota päihdekuntoutujille. Havahduin ehkä eniten siihen, että kuinka paljon erilaisia palveluita Porissa on päihteidenkäyttäjille ja kuinka vähän ihmiset niiden olemassaolosta tietävät. Hämmäntävää oli myös se, miten vähän tietoa muilla viranomaisilla, kuten työterveyslääkäreillä ja sairaalan lääkäreillä, on katkaisuhoidosta sekä sen käytännöistä. Monikaan päihteidenkäyttäjä ei ollut tietoinen siitä, millaisia erilaisia palveluita hänen on mahdollista saada, puhumattakaan siitä miten hakea apua.

Päihteidenkäyttäjille on tarjolla paljon erilaisia palveluita Porissa, mutta silti mielestäni niistä puhutaan liian vähän, jotta ne olisivat kaikkien tiedossa. Ei palveluita välttämättä tulla käyttämään enempää, vaikka niistä olisi tietoa enemmän, mutta usein kohtasi tilanteita, joissa tietoa ei ollut lainkaan saatavilla olevista palveluista. Tämä

kertoo siitä, että palvelut ovat niin sanotusti piilossa. Tarvitsemme enemmän laitospalveluita päihteidenkäyttäjille ja muutosta lakiin, jotta voisimme hoitaa päihteidenkäyttäjiä paremmin ja tehokkaammin. On äärimmäisen ikävää huomata, miten viikosta ja kuukaudesta toiseen, vuosi toisensa jälkeen palveluita käyttävät samat ihmiset. Useimmiten siellä toistuvasti käyneet asiakkaat lopettavat käyttämästä palveluita, koska ovat menehtyneet, eivätkä siksi, että olisivat parantuneet päihderiippuvuudesta. Olisi syytä miettiä, miten voimme yhteiskuntana tukea mahdollisimman hyvin ja tuottavammin päihderiippuvaisia, jotta ihmiset saisivat mahdollisuuden parantua riippuvuudesta. Katkaisuhuoltoasema ja kuntoutumisyksikkö on vain yksi pieni osa ja hetki ihmisen elämää, eikä siellä lopulta voida tehdä ihmeitä, jollei ihminen itse ole halukas tekemään muutosta elämäänsä.

LÄHTEET

Agge M. & Kalliokorpi P. (2021). Porin perusturvan päihdekuntoutuksen perehdytyskansion päivitys ja sen uudelleen kehittäminen [AMK-opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021112922290>

Aukee S. & Ruotsalainen T. (2020). Perehdytys on jokaisen lakisääteinen oikeus. <https://www.nly.fi/perehdytys-on-jokaisen-lakisaaiteinen-oikeus/>

Kupias P. & Peltola R. (2009). Perehdyttämisen pelikentällä. Tampere: Oy Yliopistokustannus.

Lääkäriliitto. (2020). Potilaan päihdeongelmat Haettu 2.2.2022 osoitteesta <https://www.laakariliitto.fi/laakarin-etiikka/mielenterveys-paihde-jamuistisairaat-potilaat/potilaan-paihdeongelma/>

Mielenterveystalo. (N.d.). Päihdeongelmat. Haettu 9.3.2022 osoitteesta https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/Tietopankki/tietoa_oireista/Pages/paihdeongelmat.aspx

Nuokka.fi. (N.d.). A-klinikka. Haettu 10.3.2022 osoitteesta <https://nuokka.fi/porina-klinikka/>

Otala, L. (2001). Osaajana opintiellä. Opas elinikäisen oppimisen matkalle. Porvoo: WSOY.

Peda. (N.d.). Opiskelijan perehdyttäminen. Haettu 7.3.2022 osoitteesta <https://peda.net/ksao/oppimisymp%C3%A4rist%C3%B6/t/tv2/mtto/perehdytt%C3%A4minen>

Porin kaupunki. (N.d.b.). A-klinikka. Haettu 10.3.2022 osoitteesta <https://www.pori.fi/sosiaali-ja-terveys/mielenterveys-ja-paihde-tyo/paihdepalvelut/katkaisuhoito-ja-kotikatko-klaari>

Porin kaupunki. (N.d.c). Helppi. Haettu 10.3.2022 osoitteesta <https://www.pori.fi/sosi-aali-ja-terveys/mielenterveys-ja-paihde-tyo-paihdepalvelut/helppi>

Porin kaupunki. (N.d.d). Katkaisuhuolto. Haettu 10.3.2022 osoitteesta <https://www.pori.fi/sosiaali-ja-terveys/mielenterveys-ja-paihde-tyo-paihdepalvelut/katkaisuhoito-ja-kotikatko-klaari>

Porin kaupunki. (N.d.a). Päihdepalvelut. Haettu 10.3.2022 osoitteesta <https://www.pori.fi/sosiaali-ja-terveys/mielenterveys-ja-paihde-tyo-paihdepalvelut>

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2009). Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö

Surakka, T. (2009). Hyvä työpaikka hoitoalalla – näin haetaan ja sitoutetaan osaajia. Helsinki: Tammi.

THL, (N.d). Päihdeongelmien tunnistaminen ja hoito. Haettu 2.2.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/paihdehoito/paihdeongelmaisten-palvelut>

Työsopimuslaki 55/2002, 2 luku, 1§. Haettu 11.3. 2022 osoitteesta <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ty%C3%B6sopimuslaki>

Työturvallisuuslaki 55/2002, 14§ 1 mom. Haettu 11.3.2022 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

LIITE 1

SISÄLLYS	1	JOH-
DANTO.....	3	
2 PÄIHDEONGELMA	3	
3 KATKAISUHOITO	4	
3.1 Paikkavarauksen		tekeminen
.....	4	
3.2 Hoitoon tulo ja		
sisäänkirjoitus.....	5	
4 KUNTOUTUMISYKSIKKÖ.....	6	
4.1 Kuntoutumisjakson		kuvaus
.....	6	
4.2 Kuntoutumisyksikön		
käytännöt.....	9	
4.2.1 Vastuualueet		
.....	9	
4.2.2 Ryhmätoiminta		
.....	10	
5		
KORVAUSHOITO		
.....	12	
6		
KOTIKATKO-KLAARI		
.....	13	
7		
LAITOSPALVELUIDEN		
SÄÄNNÖT.....	14	
8		
HENKILÖKUNNAN TOIMENKUVAT	16	
8.1 Laitospalveluiden		esimies
.....	16	
8.2 Vastaava		sairaanhoitaja
.....	16	
8.3 Sairaanhoitaja		
.....	17	
8.4 Hoitaja		
.....	17	

8.5 Ohjaaja	18
8.6 Sosiaaliterapeutti	19
Päihde- ja perhetyöntekijä	19 8.7
	19 9
PÄIVÄRUNKO	20 10
KIRJAAMISKÄYTÄNNÖT	21
10.1 Lifecare	21
10.2 Sijaisten ja opiskelijoiden kirjaamiskäytännöt	21